

PROJEKTIPÄÄLLIKKÖ, YTT YRJÖ MYLLYLÄ, 22.1.2019

ETIÄINEN – KOULUTUSTARPEIDEN ENNAKOINTI -TULEVAISUUSPAJA

KYMENLAAKSON MAAKUNNALLISEN ENNAKOINTIMALLIN LUOMINEN

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

ETIÄINEN – KOULUTUSTARPEIDEN ENNAKOINTI / KYMENLAAKSON ENNAKOINTIMALLIN LUOMINEN

Etiäinen *

KYMENLAAKSON
KOULUTUSTARPEIDEN
ENNAKOINTI
01.04.2018 - 30.09.2020

TOTEUTTAJAT

Hallinnoija: Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, Xamk

Osatoteuttajat: Etelä-Kymenlaakson ammattiopisto, Ekami

Kouvola seudun ammattiopisto, Ksao

Kouvola Aikuiskoulutuskeskus, Kvlakk

BUDJETTI JA RAHOITUS

Kokonaisbudjetti: 487 038 €

Xamkin osuus: 268 736 €

Rahoittaja ja päärahoituslähde:

Hämeen ELY-keskus, ESR-rahoitus

ASIASANAT

ENNAKOINTI

KOULUTUS

OSAAMINEN

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

”Yhteistyön tuloksena syntyy
malli koulutuksen ennakointiin
ja ennakointiosaaminen
Kymenlaaksossa kasvaa”

www.xamk.fi/etiainen

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014-2020

Etiäinen *

KYMENLAAKSON
KOULUTUSTARPEIDEN
ENNAKOINTI

VIESTINTÄ SUUNNITELMA 2018

Kuva: Manu Eloaho
Lumon - parvekelasitehdas

KAAKKOIS-SUOMEN AMMATTIKORKEAKOULU OY
ETELÄ-KYMENLAAKSON AMMATTIOPISTO
KOUVOLAN SEUDUN AMMATTIOPISTO
KOUVOLAN AIKUISKOULUTUSKESKUS

XAMK*
EKAMI*
KSAO*
KVLAKK*

“Kohtaaminen

Uuden synty

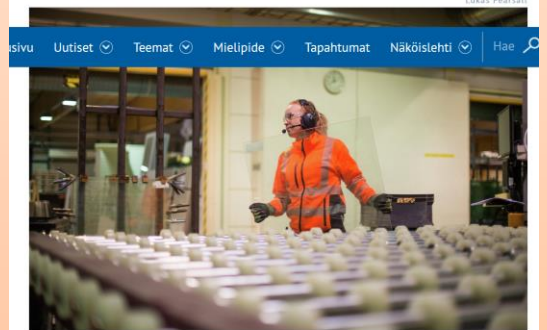
Kymenlaakso”

Kouvola Sanomat

30.8.2018:

**Lumon investoi uuteen
tehtaaseen Kouvolaan — Kesällä
2019 valmistuva laitos työllistää
noin 50 työntekijää**

Yhtiön tavoitteena on liikevaihdon kaksinkertaistaminen vuoteen 2020 mennessä.

Lumon rakentaa Kouvolaan uuden tehtaan. Arkistokuva.

TAVOITTEET

TAVOITTEET KITEYTETTYINÄ

- **1. Malli koulutuksen ennakointiin**
- **2. Henkilöstön koulutuksen ennakointiin liittyvä osaaminen on kehittynyt >**
- **3. Toimintaa / Päätöksentekoa**

Alatavoitteet

- **4. Alueen työvoimatarpeisiin vastaaminen**
- **5. Alueen osaamistarpeisiin vastaaminen**
- **6. Alueen kehityksen tukeminen** (mm.uudet työpaikat, rakennemuutoksen edistäminen investointien edistäminen, kansainvälistymisen edistäminen)
- **7. Opiskelijoiden työllistyminen** (tai jatkoopintoihin ohjaaminen)
- **8. Koulutuksen järjestäjien ”asiakashankinta”**
koulutukseen hakeutujat ja rahoitus
- **9. Mallin saaminen elämään**
- **10. Yritysten osallistumisaste** tärkeä hyvän tiedon ja laadun aikaansaamiseksi.

Hankesuunnitelman mukaan

Hankkeen päätavoite:

Monikanavainen sekä yritysten ja koulutusorganisaatioiden vuorovaikutusta tukevan datan hyödyntäminen koulutustarpeiden ennakointiin siten, että aineiston kerääminen ja hyödyntäminen kytketään koulutusorganisaatioiden omiin prosesseihin.

Toimenpiteet

- * Olemassa olevan ennakointitiedon kartoitus ja organisaatioiden *ennakointiin liittyvät työvaiheet*.
 - * Tiedon *tarpeiden määrittäminen*
 - * Tiedon *keruun ja soveltamisen kokeilut*.
- Ennakointitiedon soveltamisen mallinkehittäminen ja juurruttaminen.

MITÄ ON ENNAKOINTITIETO, MITÄ ON ENNAKOINTI / ENNAKOINTITOIMINTA?

ENNAKOINTITIETO

- **“FAKTA + NÄKEMYS = TULEVAISUUS-/ENNAKOINTITIETO”**

(Malaska 2013, Miten tutkimme tulevaisuutta?) > Faktasta ei voi johtaa näkemystä!

ENNAKOINTI TOIMINTANA

- **“TULEVAISUUDEN NÄKEMISTÄ JA TEKEMISTÄ”** (Wikipedia) > mukaan tarvitaan näkijät ja tekijät
- Ennakointi on **1) Ennakointitiedon tuottamista, 2) Sen tulkintaa, 3) Päätöksentekoa** (Godet 2012, Etiäinen pilottihaastattelut 2018).
- Samanaikaisesti oltava seuraavat prosessit
 - 1) Uuden tiedon tuottaminen
 - 2) Osallistumismahdollisuuksien tarjoaminen
 - 3) Verkostoitumisen edistäminen
 - 4) Vision luominen!!
 - 5) Päätöksenteon tukeminen(EU:n alueellisen ennakkoinnin käytännön opas, 2003, tulkiten)

TULOKSIA

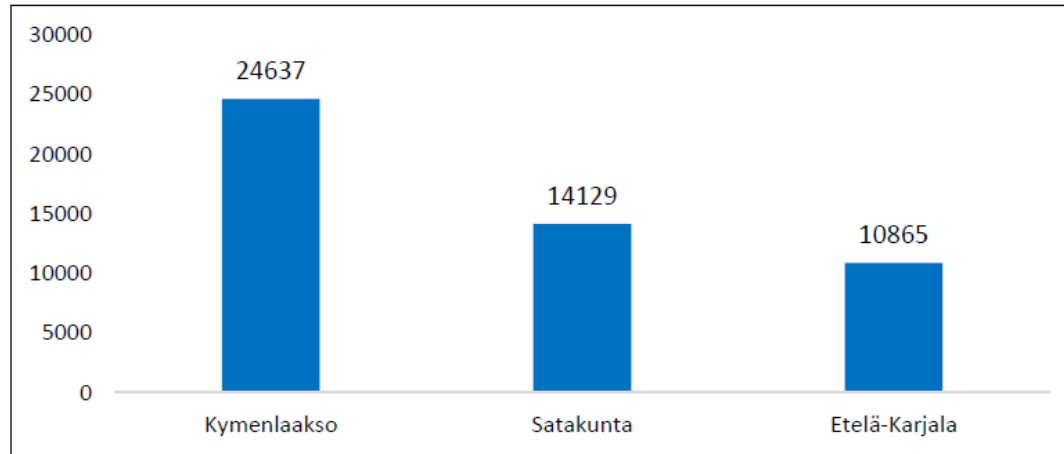
- **TILASTOANALYYSI (alustava)**

- Kymenlaakson asema suhteessa muihin maakuntiin

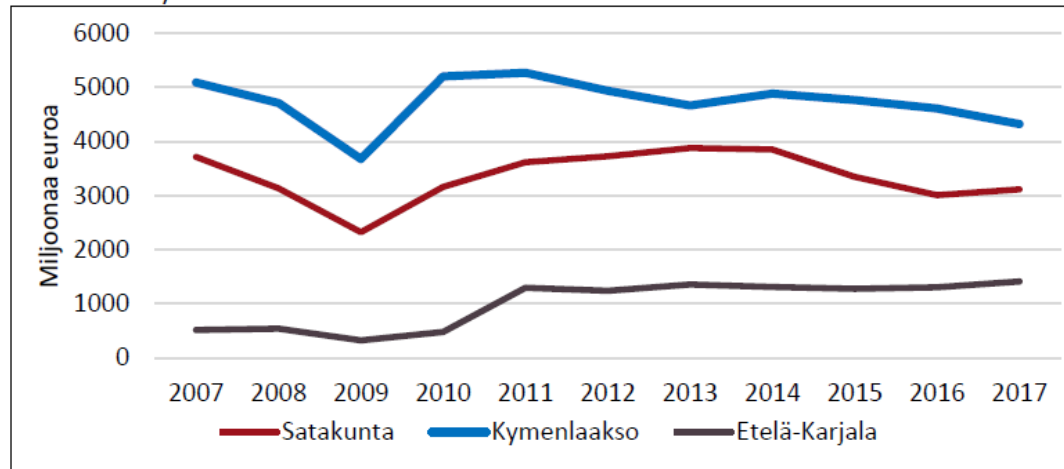
- **PILOTTIHAASTATTELUT**

- Pääkysymykset: Miten ennakointitietoa hankitaan nyt?
- Mitkä ovat ennakointiprosessin vaiheet?
- Millaista ennakointitietoa tarvitaan?

KYMENLAAKSON VIENTI MAAKUNTIEN KÄRKEÄ –

Kuvio 11. Kymenlaakson vienti euroa asukasta kohden

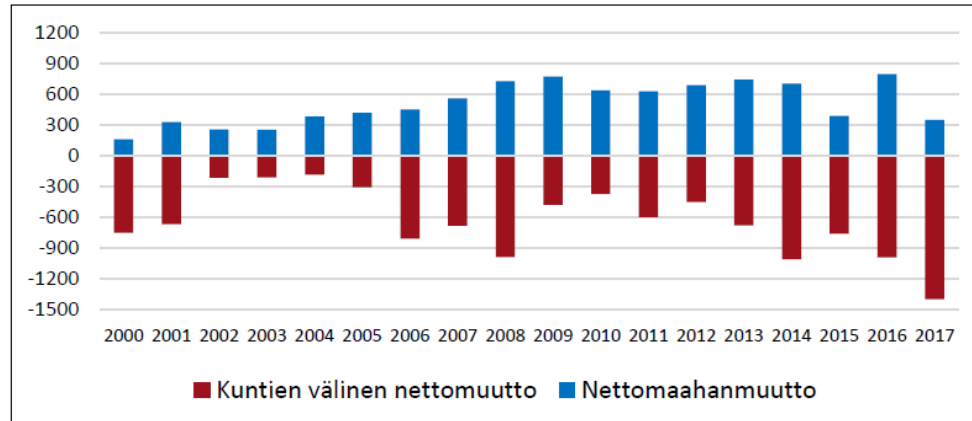
Kuvio 12. Kymenlaakson viennin kehitys 2007-2017

Lähde: Tulli: Tavaroiden ulkomaankauppa maakunnittain

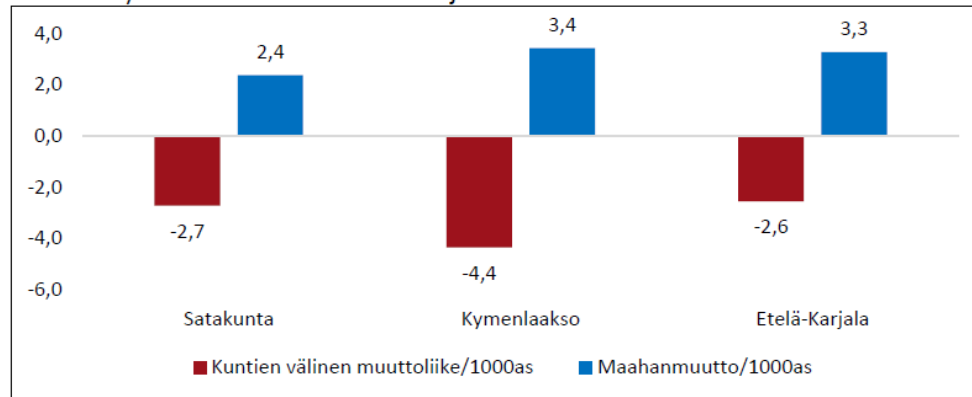
Kymenlaakson tavaravienti

- Kymenlaakson vienti oli arvoltaan 4,3 miljardia euroa vuonna 2017. Asukasta kohden laskettuna Kymenlaakson viennin arvo oli toiseksi korkein kaikista maakunnista (jääden Keski-Pohjanmaan taakse). Kymenlaakson viennin arvo on huomattavasti verrokkimaakuntia korkeampi
- Kymenlaakson tavaraviennin kehitys on ollut vaihtelevaa vuosien 2000–2017 aikana. Viennin arvo laski voimakkaasti finanssikriisin jälkeen, mutta palautui jo vuosien 2009–2010 aikana edeltävälle tasolle. Tämän jälkeen Kymenlaakson viennin arvo on kuitenkin laskenut maltillisesti. Kymenlaakson viennin arvo on pysynyt koko tarkastelujakson ajan verrokkimaakuntia korkeampana.

VETOVOIMAA VAHVISTETTAVA VAHVUUKSIA, KUTEN KOULUTUSJÄRJESTELMÄÄ ESILLE TUOMALLA

Kuvio 3. Kymenlaakson kuntien välinen ja kansainvälinen nettomuutto 2000 -luvulla

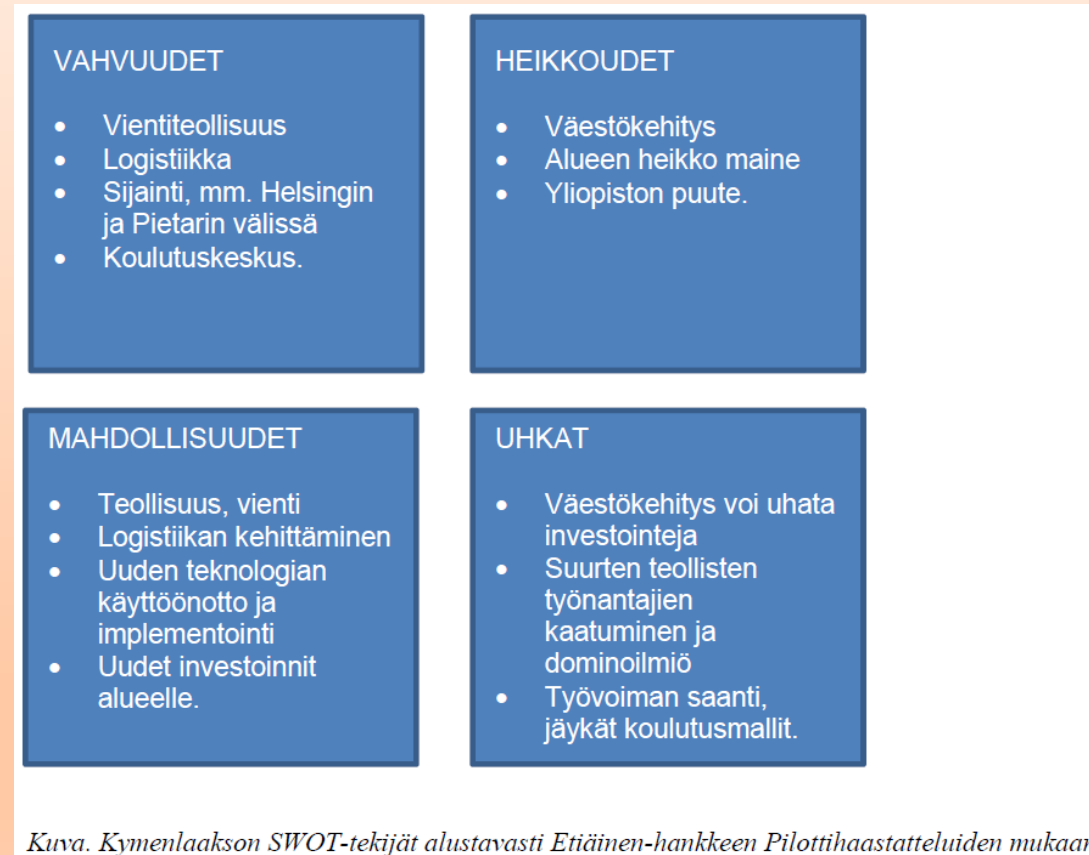
Kuvio 4. Kymenlaakson nettomuuttoliikkeet/1000as. 2010 -luvulla

Lähde: Tilastokeskus, väestö; muuttoliike

Vetovoima

- Kymenlaakso kärsii erittäin suurista muuttotappioiden kielten välisessä muuttoliikkeessä, mutta saa nettosiirtolaisuudesta muuttovoittoa. Muuttotappiot kuntien välisessä muuttoliikkeessä ovat kasvaneet viime vuosina.
- Kymenlaakson muuttoliike:
 - Kuntien välinen muuttoliike –11 560 henkilöä
 - Nettosiirtolaisuus + 9 200 henkilöä.
- Kymenlaakso kärsi keskimäärin 4,4 henkilöä muuttotappiota 1000 asukasta kohden vuosina 2010-2017. Kymenlaakson muuttotappiot olivat 2010 -luvulla väkilukuun suhteutettuna huomattavasti suuremmat kuin verrokkimaakunnissa.

SWOT – KYMENLAAKSO, ALUSTAVA

ESIMERKKEJÄ HEIKOISTA SIGNAALEISTA

Heikot signaalit. Heikot signaalit ovat *uusia ilmiöitä*, jotka eivät ole vielä kehittyneet trendiksi – *”piilossa olevia mahdollisuuksia”* tai *”hiljaisten nurkkien kuiskauksia”*. Kehittyessään niistä voi tulla vahvoja vaikuttavia trendejä. Tarttumalla ajoissa heikkoihin signaaleihin, voidaan joissakin tapauksissa luoda kilpailuetua. Heikkoja signaaleja kysyttäessä avoimella kysymyksellä, mainittiin muun muassa seuraavat:

- Verkkokauppakeskus
- Tapahtumapalvelut
- **Biopuoli korvaa muovin**
- Logistiikan kehitys, mm. Kiina-yhteys
- ICT-osaajien puute (mm. teollisuuteen)
- Vapaa-ajan toimintojen palvelujen tarve
- Ikääntyvien ohjaaminen, maksullisten palvelujen kysyntä
- Sote-uudistuksen tarkoitus on vähentää työvoimaa
- Koulutuksen on mentävä enemmän laitteiden ja vempaimien suuntaan (sote-alalla)
- Tarvitaan kevyempiä ja asiakaslähtöisiä ratkaisuja varhaisen tuen piiriin (sote-alalla).

PESTEV-LUOKITTELUN MUKAISIA VAHVOJA ENNAKOIVIA KYMENLAAKSON VAIKUTTAVIA TRENDEJÄ VUOTEEN 2030

TRENDIT (PESTEV-luokittelu)	
POLIITTISET (P=Political))	
EU:n ja Venäjän suhde	
<i>Maakuntaitsehallinnon tulo</i>	
<i>Sote-ratkaisut</i>	
TALOUDELLISET (E=Economics)	
<i>Suurten investointien kasvu Kymenlaaksoon</i>	
<i>Sellu- ja kartonkiteollisuuden kysynnän kasvu</i>	
Kiinan ja Aasian vienti ja yhteyksien kehittyminen	
SOSIAALISET (S=Social)	
<i>Muuttoliike suuriin kaupunkeihin, Väestön väheneminen ja vanheneminen</i>	
<i>Maahanmuuton lisääntyminen</i>	
Some ohjaa pois työn äärestä	

TEKNOLOGISET (T=Technological)	
<i>Digitalisaatio, Automatisaatio ja robotisaatio, Big datan tulo ja hyödyntäminen, koneäly</i>	
<i>Pilvipalvelut ja datacenterit yleistyvät</i>	
<i>Lohkoketjuteknologia</i>	
YMPÄRISTÖLLISET (E=Environmental)	
<i>Ympäristön jatkuva puhdistuminen Kymenlaaksossa</i>	
<i>Muovin korvaaminen biopohjaisilla ratkaisuilla</i>	
<i>Biotalouden nousu ja Uusiutuvan energian lisääntyminen</i>	
ARVOPOHJAISET (V=Value based)	
<i>Luontoarvojen nousu</i>	
<i>Hyvinvoinnin arvostuksen nousu ja Hyvinvointimatkailu</i>	
<i>Yrittäjyyden arvostuksen kasvu, yritysilmaston parantuminen</i>	

ESILLE NOUSSEITA TYÖSTETTÄVIÄ, MM. KOULUTUSMODULISUUNNITTELUSSA HUOMIOITAVIA TEEMOJA

- **DIGI:** Digitalisaatio, robotisaatio, automatisaatio, tekoäly
 - **YT:** Yhteistyö yliopiston, ammattikorkeakoulun ja ammatillisten oppilaitosten kesken
 - **TET:** Työelämäyhteistyö, työssä oppiminen ja ennakointi. Miten oppilaiden työssäoppiminen kytketään koulutukseen ja ennakointitoimintaan?
 - **KV:** Kansainvälistyminen, maahanmuutto, monikulttuurisuus, koulutusvienti
 - **MONIMUOTO:** Joustavat koulutusratkaisut työn ohessa. Miten digitaaliset oppimisympäristöt, yksilölliset oppimispolut, hoks, moduuliajattelu tulisi huomioida?
 - **MUUNTO:** Muuntokoulutus, jatkuva oppiminen, hybriditutkinnot
-
- **Mitä tulevaisuuden ennakointi omassa työssäsi tarkoittaa?** (Ml. myös tulevaisuuden opettajuus, mikä on opettajuuden liikkeelle paneva voima?)

KYMENLAAKSON ENNAKOINNIN SWOT-ANALYYSI

VAHVUUDET Menestystekijät

- Ammattibarometrin seuraaminen ja hyödyntäminen
- Ennakointitietoa on
- Heikkojen tulevaisuussignaalien aktiivista tunnistamista on
- Monialaisia ja tasoisia tiimejä on
- Päätöksentekokykyä on
- Tahtotilaa ennakkoinnille on, maaperä on otollinen

MAHDOLLISUUDET

- Alueen prosesseihin kytketty malli
- AMK+ammatillisten oppilaitosten yhteistyö
- Big datan kerryttäminen ja hyödynt.
- Ennakkoinnin modulaarisuus
- **Ennakointifoorumit**
- Hyvien käytäntöjen hyödyntäminen
- **Laadullista (näkemys)tietoa määrällisen sijaan**
- Megatrenditietoa
- Opisk. hyödynt./työelämäpalaute
- Pitkän aikavälin ennakointi
- Yrityksiltä / työnantajilta tuleva tieto

HEIKKOUEDET - Kapeikkotekijät

- Systematiikan puute
- Tiedon pirstaleisuus
- **Pitkän aikavälin ennakointitiedon puute**
- Nykyinen malli kuormittaa työnantajia
- Koulutus ei reagoi nopeasti
- Ennakointitiedon tulkintakäytännöt puuttuvat
- Opiskelijan tietojen hyödyntämisen vähäisyys

UHKAT

- Ennakointiosaamisen puute
- Oppilaitosten henkilöstön eläköityminen (mm. työelämäkontaktien menetys)
- Riitely yhteistyön sijaan
- Tutkimuksellisen otteen vähäisyys
- Yritys- ja työnantajälähtöisyyden vähäisyys

OPPILAITOKSET JA MAAKUNNALLISET TOIMIJAT LUOVAT AINUTLAATUISEN ENNAKOINTIMALLIN

Kymenlaakson ennakointimallin vision elementtejä:

- Toteutukseen on nimetyt vastuutahot, henkilöt ja resurssit (vrt. esim. Etiäinen).
- Kytkeyty osaksi oppilaitosten henkilöstön ja opiskelijoiden työtä (Tulevaisuuspaja 22.1.).
- Tasapaino määrällisen tilasto- ja muun **faktatiedon** sekä työnantajien ja muiden toimijoiden **näkemystiedon** välillä.
- Yritysten ja muiden työnantajien edustajia hyödynnetään korostetusti e-tiedon lähteenä.
- Sisältää ennakointitiedon tulkintakäytännöt, kuten tulevaisuuspajat sekä vastuuhenkilöiden lisäarvon prosessin ylläpidossa, analyysissä ja tulosten tulkinnassa.
- Mallissa on mukana **lyhyt** ja **pitkä aikaväli**. Ennakointimalli ja sen osat, kytkeytyvät tiiviisti päätöksentekoon ja soveltaminen johtaa käytännön toimintaan (vrt. 22.1.)
- Ennakointimalli hyödyntää tulevaisuudentutkimuksen lähtökohtia, kuten megatrendi- ja heikot signaalit -käsitteitä sekä menetelmiä (vrt. 22.1.) .
- Ennakointitoiminta on kytkeyty Kymenlaakson toimijoiden vuosikelloon esimerkiksi 3-4 vuoden periodilla niin, että ennakointi tukee eri toimijoiden toiminnan suunnittelua.

ENNAKOINTITIEDON PÄÄASIAALLISET LÄHTEET

I YRITYKSET JA MUUT TYÖNANTAJAT

- Opettajien työelämäyhteydet
- Opiskelijoiden harjoittelujaksot
- Kyselyt koulutustarjonnasta
- Systemaattinen ja koordinoitu tapa puuttuu

III TILASTOLÄHTEET

- Valtakunnalliset tilastolähteet, mm. Tilastokeskus, OKM, OPH, TEM, järjestöt, kuten TEHY
- Pyritään hyödyntämään etenkin maakunnallinen aineisto

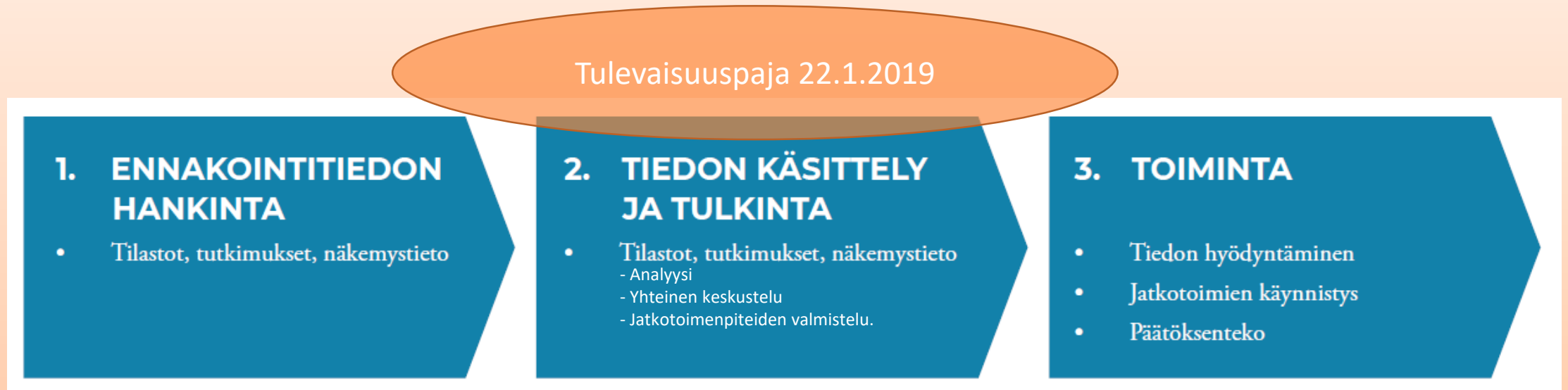
II VERKOSTOT

- Erilaiset verkostot
- Hankkeet ja toiminta ylipäätään
- toimivat mm. heikkojen signaalien lähteinä

III TUTKIMUKSET

- Megatrendianalyysit (mm. Sitra)
- Barometrit (mm. Ammattibar./TEM, EK-barometri, OPH barometri)
- Mm. lyhyen ja pitkän aikavälin näkemystieto

ENNAKOINNIN VAIHEET

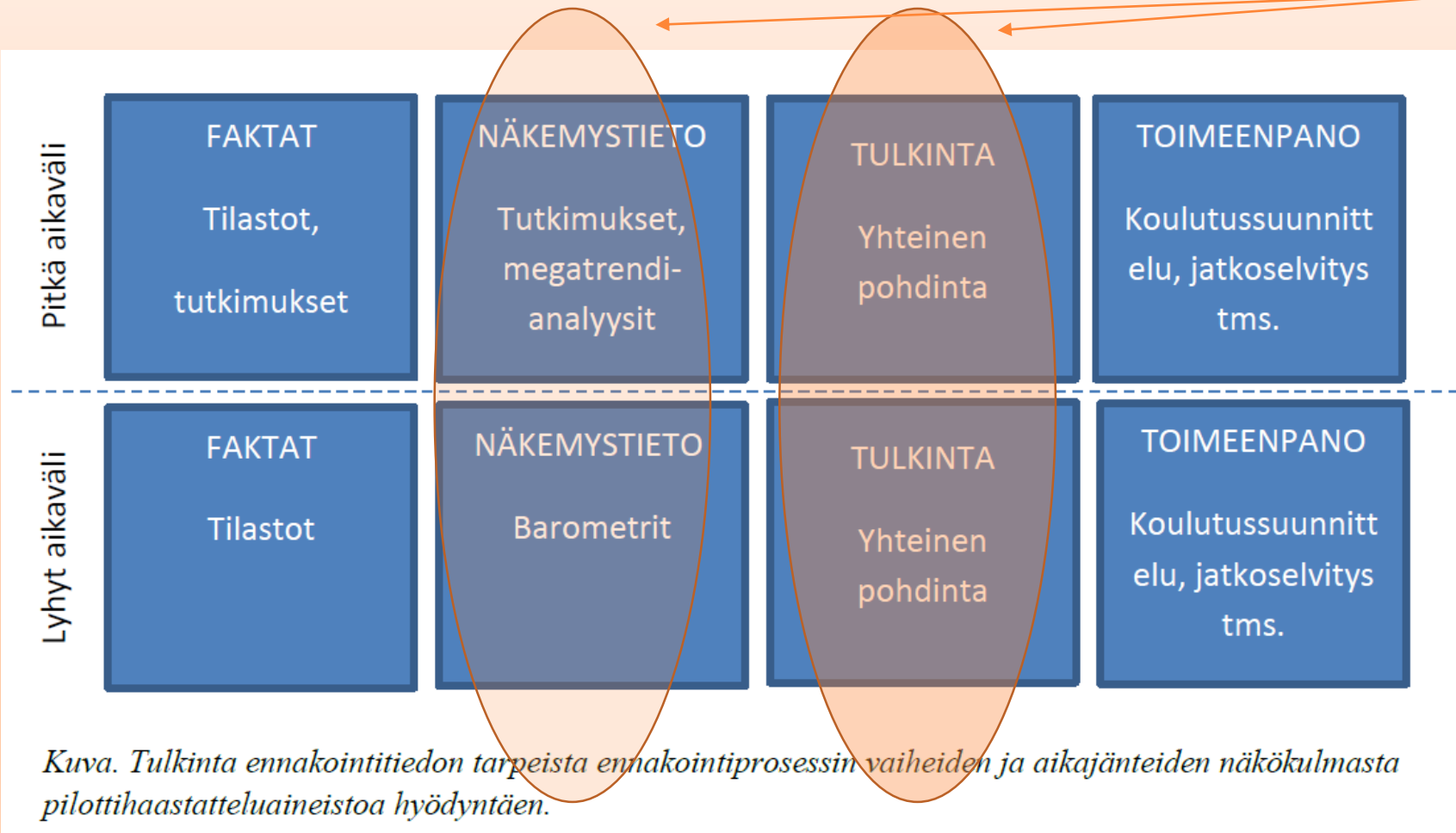

Myllylä, Yrjö & Mari Hämäläinen & Satu Hynynen & Hilikka Huisko & Olli Mustapää & Tuija Arola (2018). PILOTTIHAASTATTELUKIERROKSEN YHTEENVETOMUISTIO 4.1.2019. 73 s. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu (XAMK), Etelä-Kymenlaakson ammattiopisto (EKAMI), Kouvolan seudun ammattiopisto (KSAO), Kouvolan aikuiskoulutuskeskus (KVLAKK).

ENNAKOINTITIEDON TARPEET /

KYMENLAAKSON ENNAKOINTIMALLIN KESKEISET ELEMENTIT

Suurimmat
kehittämistarpeet

LÄHTEET

- **Myllylä, Yrjö & Mari Hämäläinen & Satu Hynynen & Hilikka Huisko & Olli Mustapää & Tuija Arola (2018).** *PILOTTIHAASTATTELUKIERROKSEN YHTEENVETOMUISTIO 4.1.2019.* 73 s. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu (XAMK), Etelä-Kymenlaakson ammattiopisto (EKAMI), Kouvolan seudun ammattiopisto (KSAO), Kouvolan aikuiskoulutuskeskus (KVLAKK).
- **Aro, Timo (2018).** *Kymenlaakson haasteet ja alueellinen positio eräillä aluekehityksen tunnusluvuilla.* Etiäinen – Koulutustarpeiden ennakointi-hankkeen tilastoanalyysä. Saatavilla osoitteesta <https://www.xamk.fi/tutkimus-ja-kehitystoiminnan-blogi/kymenlaakson-alueellinen-positio-aluekehityksen-tunnusluvuilla/>
- **Etiäinen-hankkeen Viestintäsuunnitelma 2018-2020.** Ossi Luoma, Suunnitelutoimisto M&MC ja Etiäinen-hanke. Saatavilla osoitteesta <https://www.xamk.fi/tutkimus-ja-kehitystoiminnan-blogi/etiainen-hankkeen-viestintasuunnitelma/>

Em. pohjalta laaditut

- **Tietoisku no 1, 17.1.2019.** *Uusia eväitä Kymenlaakson kestäväan kasvuun ja vientiin.* Saatavilla osoitteesta <https://www.epressi.com/tiedotteet/hanketiedotteet/uusi-ennakointimalli-kymenlaaksoon-maakunnallisena-yhteistyona.html>
- **Tiedote 17.1.2019.** *Kymenlaaksossa käynnistynyt ainutlaatuinen yhteistyö koulutustarpeiden ennakoinnissa: Oppilaitokset ja maakunnalliset toimijat luovat uuden ennakointimallin.* Saatavilla osoitteesta <https://www.epressi.com/tiedotteet/hanketiedotteet/uusi-ennakointimalli-kymenlaaksoon-maakunnallisena-yhteistyona.html>

HANKE JATKUU

Seuraavaksi Q1-2/2019:

LYHYEN AIKAVÄLIN ENNAKOINTI
Toimialakohtaiset pilotit:

➤ **työnantajahaastattelut:** Sote,
Rakentaminen ja metalli

PITKÄN AIKAVÄLIN ENNAKOINTI

➤ **Delfoi-haastattelut,**

■ Tulevaisuusverstas

LISÄTIETOJA:

Xamk, Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy

- Yrjö Myllylä, YTT, projektipäällikkö, yrjo.myllyla@xamk.fi, 044 702 8332
- Mari Hämäläinen, projektiasiantuntija, mari.hamalainen@xamk.fi, 044 702 8928
- Satu Hynynen, projektityöntekijä, satu.hynynen@xamk.fi, 044 702 8338

KSAA

- Olli Mustapää, hankevastaava, olli.mustapaa@ksaa.fi, 020 615 1202

EKAMI

- Hilka Huisko, hankevastaava, hilka.huisko@ekami.fi, 040 7555 056

KVLAKK

- Tuija Arola, asiantuntija, tuija.arola@kvlakk.fi, 040 849 3838

Kymenlaakson liitto

- Mia Hämäläinen, aluekehitysasiantuntija, ohjausryhmän puheenjohtaja, +358 440 566 566

Kouvola Innovation Oy

- Martti Husu, toimitusjohtaja, ohjausryhmän varapuheenjohtaja, martti.husu@kinno.fi, +358 20 615 1353

www.xamk.fi/etiainen

www.ennakointi.kymenlaakso.fi

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Viestintäsuunnitelma 2018 - 2020

KAAVIO

KOHDERYHMÄT

TILAAJAT JA RAHOITTAJAT

ESR / Hämeen Ely-keskus
Tilaaaja XAMK / Osatilaajat
Rahoittajat / Sponsorit
ELYkeskus / Kymenlaakson liitto

OPPILAITOKSET / AMMATTIKORKEAKOULUT

Osallistuvat oppilaitokset
Alueen / Kymenlaakson
Ammattioppilaitokset

TUTKIMUKSEN OSALLISTUJAT

Tutkimusprosessin toimijat
Tutkimuksen ohjausryhmä ORy
Panelistit ja asiantuntijat
Asiakkaat / yritykset /
Työnantajat

JULKISHALLINTO JA TUTKIJAT

Julkishallinto ja päättäjät
Tutkijat ja kehittäjät

TIEDOTUSVÄLINEET JA MEDIA

Julkinen tiedotus
Lehdet ja ammattijulkaisut

VIESTINTÄ. SYMBOLIT

- ▲ Tietoisku 3
- Raportti 7-9
- Lehdistötiedote 4
- Esite 3
- Workshop 4-6

TUV Tulevaisuusverstaas 1

HST Haastattelukierros 5-6

SEM Seminaari 1-2

PROSESSI

1. HANKKEEN
KÄYNNISTÄMISTOIMET

2. PILOTTIHAASTATTELUT

3. TILASTOANALYYSIT

4. LYHYEN AIKAVÄLIN
ENNAKOINTI, TKTT

5. PITKÄN AIKAVÄLIN
ENNAKOINTI, DELFOI

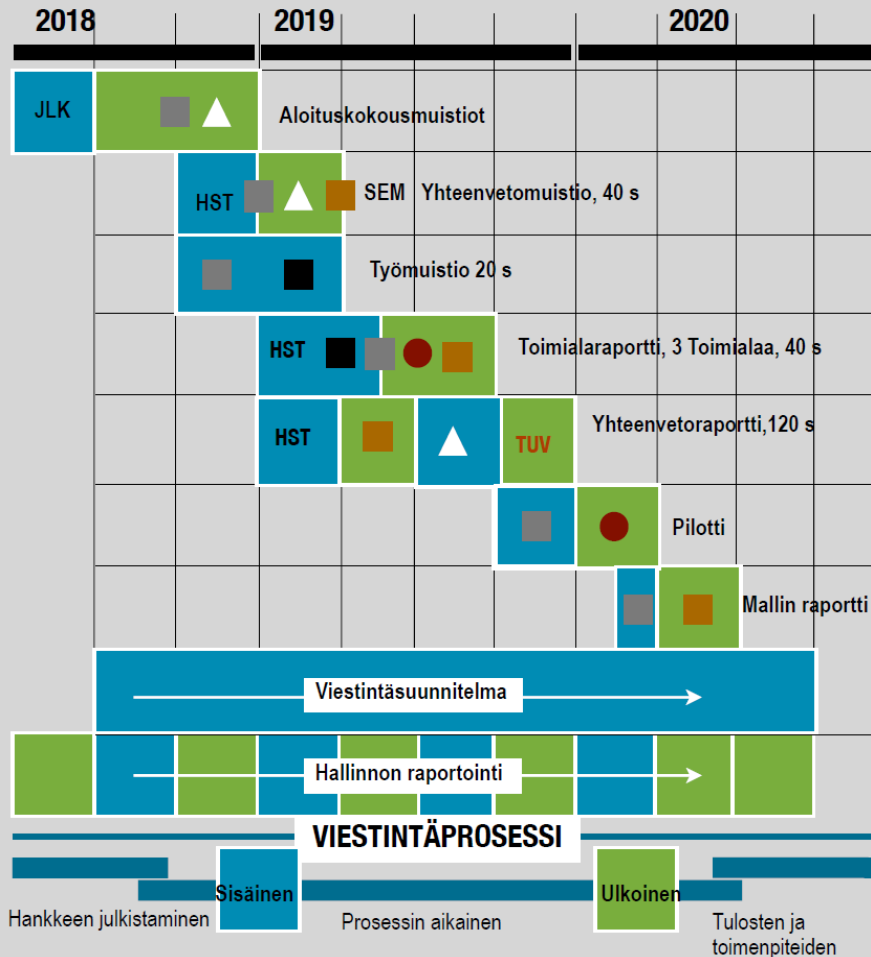
6. MUUT PIENET KOKEILUT

7. ENNAKOINTIMALLIN
RAPORTOINTI

8. VIESTINTÄ JA
RAPORTOINTI

9. HALLINNON
RAPORTOINTI

AIKAJÄNNE

COPYRIGHT 2018
M&MC / OSSI LUOMA